

- **Oproep RUG**
- **Glansrijk beheer?**
- **Over de fotowerkgroep**
- **Verslagen van activiteiten**
- **Rapportage – vleermuisonderkomen Stadspark Winschoten**

De deadline voor de volgende Padloper is 5 mei 2026

Oproep RUG

RUG zoekt 50 vogelliefhebbers om te helpen bij onderzoek

De Rijksuniversiteit Groningen is op zoek naar vijftig vogelliefhebbers in de provincies Groningen en Friesland. Ze hebben hen nodig om te helpen met onderzoek naar het gedrag van vogels tijdens de zonsverduistering op 12 augustus 2026. De vogelliefhebbers ontvangen een weersbestendig kastje dat luistert naar vogelgeluiden en automatisch de soort detecteert.

Zie voor meer informatie hun site:

<https://gic.nl/innovatie/rug-zoekt-50-vogelliefhebbers-om-te-helpen-bij-onderzoek>

Glansrijk beheer?

In 2021, toen het Perceel van de Onneresch werd aangekocht, werd m.b.v. de Insectenwerkgroep van de KNNV een plan gesmeed om daar insecten te monitoren. Alle toen 26 ha monitoren was voor ons onmogelijk. We hebben een stukje hooiland gekozen voor het onderzoek omdat die biotoop min of meer op dezelfde wijze gebruikt zou worden over de tijd. Op akkers is veel dynamiek: grondbewerking en er staat niet alle jaren hetzelfde soort gewas... onhandig voor ons onderzoek. Samen met vrijwilligers van LandvanOns zijn we aan de slag gegaan.

Met vangpotjes hebben we onderzoek gedaan naar de bodemfauna. Om de paar jaar monstereën we in voor- en najaar en de bedoeling is om trends te ontdekken en een beeld te vormen van

de betekenis ervan m.b.v. literatuur. Loopkevers en kortschildkevers worden tot op de soort gedetermineerd, overige dieren zo veel mogelijk geassocieerd en in elk geval geteld.

Het mag duidelijk zijn dat je na 2 bemonsteringen (2022 en 2024) niet direct een trend te pakken hebt. Het jaar 2022 had een veel droger voorjaar dan dat in 2024. We zullen nog wat jaren nodig hebben om stevige uitspraken te doen.

Verder hebben we vlak bij het hooiland in de nacht met laken en lamp insecten bekeken en soms gevangen om op naam te brengen. De bedoeling was om aanvullende informatie te verzamelen, maar dit onderzoek is niet kwantitatief. Je krijgt op die manier ook beesten uit andere biotopen te zien.

En zó kwam het dat we een voor Groningen heel verrassende

soort loopkever tegenkwamen. Alleen al de naam van het dier maakt je euforisch:

Harpalus smaragdinus, ofwel de smaragdkruiper! Het mannetje is het mooist, met zijn groene glans.

Het is zeker geen dier dat we op ons wat venige hooilandje in de vangpotjes tegen zouden komen. Het is een kever die in erg droge en warme biotoop leeft. Hij zit overdag verscholen in het zand tussen plantenwortels. Schrale graslanden en heide kunnen zijn biotopen zijn, maar ook EXTENSIEVE akkers. En dat is precies wat LandvanOns in de aanbieding heeft voor deze soort die al wat langere tijd bedreigd wordt door bebouwing, versnippering en recreatie.

In Waarneming.nl staan geen geverifieerde meldingen voor Groningen en Friesland. In Drenthe zijn het er 2. We hebben volgens mij reden om trots te zijn op onze smaragdkruiper op de Onneresch!

Over de fotowerkgroep van de KNNV afdeling Groningen.

De fotowerkgroep is van start gegaan in 2013 met als doel “het in beeld brengen van onze natuur” in de breedste zin des woords, dus: flora, fauna, landschap en milieu met nadruk op documentatie. Ook de esthetische kant van de fotografie moet zeker de aandacht krijgen. Voor wie gaan we dit doen? Voor de website van KNNV Groningen, gebruik voor presentaties, o.a. van de werkgroepen, voor berichten op Facebook, voor de digitale Padloper, als illustratie bij het excursieprogramma en de verslagen en voor het samenstellen van een lezing in Power Point.

En natuurlijk voor ons zelf om betere foto's te leren maken. Leren van de kritiek van de andere leden, foto(vak)bladen en ideeën uitwisselen en samen op excursie te gaan om alle theorie in praktijk te brengen. Leren om verder te kijken dan het onderwerp alleen en de omgeving mee te nemen in je compositie. Tegenwoordig heeft iedereen een digitale camera of telefoon zodat het

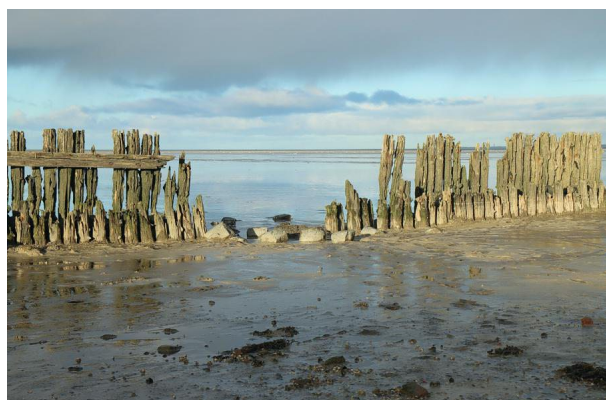
vastleggen van waarnemingen (in Obsidentify, Observation.com en/of Waarnemingen.nl) gewoongoed is geworden. Maar waar let je nu specifiek op om iets in beeld te brengen? Dat komt aan de orde in de nabesprekingen en tijdens de excursies (algemene afdelingsexcursies en de meer specialistische werkgroepsexcursies).

Daarnaast brengt de werkgroep ieder jaar een kalender uit, digitaal voor alle leden van de KNNV afdeling Groningen, en organiseren we een foto-inbreng-avond.

Lijkt het je leuk om mee te leren bij de fotowerkgroep neem dan contact op met onze coördinator Stella Bos, bosmuur@gmail.com en doe mee. Graag tot ziens.

Verslagen van activiteiten

**Zaterdag
12 juli**

Excursie vogelwerkgroep

tekst: Ilse Foto's: Ilse, Sem

Fochteloërveen

In het begin was er gelijk al onduidelijkheid bij welke Brunstingerplas we zouden starten: er is een Brunstingerplas bij Beilen en één bij de parkeerplaats/vogelkijkhut bij het Fochteloërveen. Voor alle duidelijkheid reden we vanaf Kardingse naar Haren om zodoende als een treintje naar de juiste parkeerplaats te rijden.

Bij het uitstappen aldaar klonk het gejoedejoo van de wielewaal direct boven onze hoofden, zichzelf verscholen in het hoge groen van de bomen; een mooier begin van de excursie kun je je niet wensen.

Klara had ook moeite met het vinden van de juiste parkeerplaats en heeft zich – na aanwijzingen via telefoongesprekken en foto's van de plaatsen waar we ons op dat moment bevonden – gelukkig toch nog bij de groep aan kunnen sluiten.

Bij de vrijdag-update-mail bestond de groep nog uit tien personen, maar vanochtend liepen we uiteindelijk met zijn achttien door het veld: enkele nieuw geïnteresseerden samen met enkele van de oude garde; een leuke mix.

Direct aan het begin, bij de parkeerplaats, stond de vogelkijkhut waar het wemelde van de boerenzwaluwen, en tsjonge, wat hebben die beesten het huisje ondergescheten! Verder was er niet veel te zien. De boswachter vertelde ons dat er bij de uitkijktoren 'Zeven' weinig te zien was. Ook was de route ernaartoe lang, en daarom besloten we de wandeling 'Fochteloërveld' te maken.

We hoorden regelmatig de geelgors zijn zeer herkenbare liedje zingen, de vink zijn 'vinkenslag' en het roodborstje-riedeltje. In de verte, op een struikje, werden er twee tot drie kbv'tjes gespot. Theo had gelukkig een telelens meegenomen en de een riep dat het de grauwe vliegenvanger was, een ander zag er een

braamsluiper in, waarna weer een ander beweerde dat het gedrag niet overeenkwam. We kwamen er niet uit, wat ook weer geen probleem was.

Het aantal vogelsoorten bleek niet groot te zijn, waardoor we ook steeds meer keken naar andere mooie dingen, zoals het oranje zandoogje. We leerden dat deze een zwarte vlek op de vleugel heeft en dat daarop weer twee kleine witte vlekjes zitten. Ze fladderden regelmatig rond en we hadden dus ruim de gelegenheid om dit elke keer weer bevestigd te zien.

Tegelijk met de roodborsttapuit zong de leeuwerik hoog in de lucht, wat menigeen

weemoedig maakte. De fitis hoorden we in de verte, de dodaars werd door Edda in de rietkraag gespot, daarna zagen we de witte kwikstaart, een gierzwaluw hoog in de lucht, een verdwaalde houtduif en uiteindelijk een roofvogel: een vrouwtje bruine kiekendief boven de bosrand. Achter ons zag iemand zonnedaauw, een ander kwam naar de groep om te melden dat er een heideblauwtje rondvloog en de rups van de St. Jakobsvlinder werd nog gemeld.

“Dit is toch dopheide?” “Nee, dat is kraaiheide, en die daar is dopheide.” Moeilijk te snappen als ze zo dicht door elkaar heen groeien. We ontdekten dat de glanzende zwarte bessen bij de kraaiheide horen. Een meter verderop werd de lavendelheide met behulp van de app gedetermineerd, en om het lijstje compleet te maken, zagen we ook nog de struikheide.

André wist uit te leggen wat het onderscheid is tussen wollegras en veenpluis: veenpluis heeft vertakkingen en op elke vertakking groeit een pluis, dit in tegenstelling tot wollegras, dat één stengel met een pluis heeft. We gingen nog verder door de knieën en zagen het web van de kraamwebspin, vol met kleine zwarte spinnetjes. Ook de kleine beer, het hooibeestje en de veenbes konden we op de

lijst schrijven. De naam ‘trosbosbes’ vonden we een grappige naam, net als de vuilboom, die eigenlijk sporkehout heet.

Opnieuw zagen we de kiekendief, en dit keer man en vrouw samen. Tijdens het laatste stuk van de route hoorden en zagen we nog de kneu – een andere buizerd bleek achteraf toch een kiekendief te zijn – een groep spreeuwen en meerdere klauwieren, zowel man als vrouw.

Terug bij de parkeerplaats vertelde Wim dat er bij de parkeerplaats een kilometer verderop vaak kraanvogels te zien zijn. Hij fietste voorop en wij volgden hem in een kleine file. En ja hoor: drie kraanvogels bij een akker aan de bosrand. Een mooier eind van de excursie kun je je ook niet wensen.

De meesten gingen door naar Appelscha bij de Bosberg om, zoals onze gewoonte is, de excursie te beëindigen met een kop koffie – met eventueel appelgebak – te drinken. Daar werd aan de lijst nog toegevoegd het zwartsprietdikkopje en de tengere pantserjuffer.

Het lijstje met 19 soorten vogels

Wielewaal	Witte kwikstaart	veenpluis
Boerenzwaluwen	Gierzwaluw	kraamwebspin
Geelgors	Houtduif	kleine beer
Vink	Bruine kiekendief	hooibeestje
Roodborstje	zonnedauw	veenbes
Grauwe vliegenvanger	heideblauwtje	Kneu
Braamsluiper	rupe van de St. Jakobsvlinder	Spreeuwen

oranje zandoogje	dopheide	Klauwieren
Roodborsttapuit	kraaiheide	Kraanvogels
Leeuwerik	lavendelheide	zwartsprietdikkopje
Fitis	struikheide	tengere pantserjuffer
Dodaars	wollegras	

Zondag
13 juli

Excursie

Bargerveen

tekst: Marian Foto's: GeertJan, Stella

Tijdens de wandeling hebben wij een klein rondje gelopen in het noordelijk deel van het Bargerveen, het Meerstalblok geheten. Vanaf begin deze eeuw zijn er zijn nogal wat ingrepen geweest om in het gebied weer levend hoogveen te laten ontstaan, zoals vroeger. Het gebied ligt hoger dan de omgeving en hoogveen heeft juist het vasthouden van regenwater nodig. Hoe krijg je dat voor elkaar? Vanaf P3, waar we startten viel direct een betonnen fietspad naar het zuiden op. Aan de oostzijde was veel open water, het Swarte meer, aan de westzijde zijn veel veendammetjes rondom vierkante ‘meerstallen’, of veenmeertjes. Het fietspad is eigenlijk een kade van zand en kleileem dat dient om het water in het beoogde hoogveen gedeelte, aan de noordzijde, te behouden. Het huidige Bargerveen heeft dus niet meer het karakter van een uitgestrekt eenzaam gebied, maar heeft, door al deze ingrepen voor de hoogvenige toekomst, juist een zeer gevarieerd karakter gekregen.

Langs de zandweg kun je je hart ophalen aan allerlei soorten gele composieten, waaronder Paardenbloem, Klein streepzaad en Jacobskruiskruid. Rode, witte en gele klaversoorten (o.a.;

Moerasrolklaver), Duizendblad, Ratelaar, Akkerdistel en Kale Jonker staan er, Canadese guldenroede, Teunisbloem, Boerenwormkruid, Steenanjer, Tormenit en Grasmuur. Grassen, russen en zeggen. Maar ook hier en daar wat Dophei en Struikhei, Stijve ogentroost en op venige zandgrond ineens een plekje met Rondbladig zonnedaauw bij een mooi plukje Haarmos vol steeltjes met kapseltjes. Kortom, voor een inventarisatie van planten langs dit zandpad kunnen we een groot deel van de flora overschrijven. Even noord van het pad naar een veendammetje toe staan o.a. aan de oever van een sloot Braam, Wilgenroosje, Grote wederik, Haagwinde (Pispotje). Verder op ook Engelwortel en Melkeppe. Elders Grote lisdodde en Riet. Alle wijzen op een nog grote voedselrijkdom.

Op een veendammetje iets verder van de zandweg worden we begroet door de Japanse duizendknoop. Er staat een opschietende eik met een prachtige Ananasgal (*Andricus fecundator*). Maar ook Koningsvaren, heel duidelijk een aanwijzing dat we nu inderdaad in het meer zure, voedsel arme(r) gebied terecht komen.

Zachte berk en Geoorde wilg zijn de meest voorkomende boomsoorten. Waar de Zachte berk in het water is komen te staan sterft deze af. In sommige veenmeertjes staan de berkenstammen al in een aaneengesloten laag veenmos. Een veenmeertje is bedekt met een wit tapijt van Eenarig wollegras. Op allerlei plekken stond Pitrus met de bekende witte kokertjes van een kokermot.

Aan de oostzijde van het zandpad, op een zandig slikkig strandje groeien Perzikkruid, Waternavel en Waterpostelein naast elkaar. Duidelijk voedselrijker dan het hoogveen-in-woording.

Op een grazig wekje oost van het zandpad staan twee solitaire eiken: ze hebben een dikke 'vacht' van spinsel van de Processierups tegen de stam aan de basis van de hoofdtakken: wegblijven!

Voor insektenjagers is dit gebied, met de grote hoeveelheid bloeiende kruiden, een waar paradijs.

Het Bargerveen: een aanrader, dus. Waar zie je tegenwoordig tijdens een kort wandelingetje zomaar even een Waterral met jong? Of hoor en zie je de Wielewaal, Grauwe Klauwier en meer en een overdaad aan vlinders en andere insekten in een bloemenzee? In het Bargerveen!

VOGELS		
Zanglijster	Tuinfluiter	Grote bonte specht
Zwarte wouw	Merel	Wielewaal (paar)
Staartmezen	Houtduif	Goudvink
Koolmees	Zwarte kraai	Oeverloper
Gele Kwikstaart	Wilde eend	Grauwe klauwier
Zwartkop	Rietgors	Spotvogel

Pimpelmees	Dodaars	Tjiftjaf
Winterkoning	Aalscholvers, ze hebben hier gebroed in hoge (kale) bomen, jong wordt gevoerd	
Rietzanger	Waterral met zwart jong in oeverbegroeiing bij open water	
Grauwe gans		

LIBELLEN

Koraaljuffer	Lantaarntje	Watersnuffel koppel
Tengere pantserjuffer	Houtpantserjuffer	

BIJEN

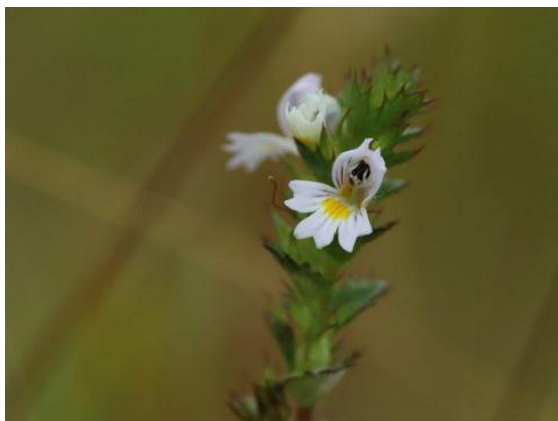
Gewone slobkousbij op grote wederik	Kruiskruidzandbij	Pluimvoetbij
Akkerhommel	Kleine roetbij	Groefbij sp.
Aardhommel complex	Heidehommel	

VLINDERS

Zwartsprietdikkopje	Bruine vuurvlinder	Sint jansvlinder
Groot dikkopje	Oranje zandoogje	Bosspanner
Dagpauwoog	Bruin zandoogje	Citroenvlinder
Koevinkje	Heideblauwtje	Weegbreemot
Landkaartje		

OVERIGE DIEREN		
Zevenstippelig lieveheersbeestje	Gewone schorpioenvlieg	Wekkertje (sprinkhaan)
Cryptocephalus decemmaculatus (kevertje)	Arge sp. (bladwesp)	Wespspin
Aziatisch lieveheersbeestje (pop)	Berkensmalsnuit (wants)	Rietkruisspin
Citroenlieveheersbeestje (larve)	Smalle randwants (nimf)	Ananasgal
Gewone goudoogdaas	Gewoon platvoetje (zweefvlieg)	Vliegende mieren
roofvlieg met juffer obsidentify zegt zandroofvlieg	Korte bladloper (zweefvlieg)	
Gewone roofvlieg	Spitskopje sp. (sprinkhaan)	

PLANTEN		
Paardenbloem	Tormentil	Zachte berk
Klein streepzaad	Grasmuur	Geoorde wilg
Jacobskruiskruid	Rondbladige zonnedauw	Veenmos
Rode klaver	Haarmos	Eenarig wollegras
Witte klaver	Braam	Pitrus
Moerasrolklaver	Wilgenroosje	Perzikkruid
Duizendblad	Grote wederik	Waternavel
Ratelaar	Haagwinde	Waterpostelein
Akkerdistel	Engelwortel	Zomereik
Kale jonker	Melkeppe	Gewone dophei
Canadese guldenroede	Grote lisdodde	Stijve ogentroost
Teunisbloem	Riet	Witte snavelbies
Boerenwormkruid	Japanse duizendknoop	
Steenanjer	Koningsvaren	

Zaterdag
9 aug

Excursie vogelwerkgroep

Gasteren

foto's: Sem, Ans

Met z'n twintigen togen we de prachtig paarsgekleurde heide op, waar af en toe een paar takjes dopheide uitstaken. Vol verwachting en lekker gemaakt door Karin hoopten we de grauwe klauwier te zien. Meer dan één zelfs zelfs!!! Zou het bewaarheid worden?

De verrekijkers werden tevoorschijn gehaald voor een vermeende buizerd in een boom die prachtig te zien was vanaf de hoogte waar wij stonden. Er werd veel getwijfeld en uiteindelijk zagen we dat het een torenvalk was toen hij wegvloog... even opwarmen nog dus.

André wist dat dit gebied uitstekend vertoeven voor sprinkhanen is en daar kregen we verschillende voorbeelden van te zien: het knopsrietje, een krasser, een moerassprinkhaan (een toenemende soort en de grootste veldsprinkhaan die we kennen, met het geluid van tikkend stroomdraad), een kustsprinkhaan en vermoedelijk een zompsprinkhaan. André was behendig in het vangen en kreeg als beloning telkens de maaginhoud van de sprinkhaan over zich heen. Op het veldje waren de webben van de kleine heidehangmatspin te zien, heel mooi met druppels eraan in de zon.

Er is een dassenhol gezien, vlak aan een pad en heel vers. Volgende keer gaan we de burcht zoeken!

Onderweg op de heide hoorden we steeds de grote bont specht tsjakken en in de verte gaaien, pimpel- en koolmezen. Het was erg stil met de vogels. Tijd om vlinders te bekijken!

Er werd een gestreepte goudspanner gezien (nachtvlinder), citroenvlinders, een gaderd witje en een kleine vos.

Aangekomen bij HET klauwierenbosje konden we alleen (en dan nog met behulp van het uitvergroten van gemaakte foto's) een grasmus ontdekken. Het groepje dat er als eerste kwam, met Karin, beweerde er wel wat gezien te hebben, snel heen en weer vliegend. Was dat het dan? Gisteren zaten ze er nog...de aloude vogelaarsfrustratie...

Nog even wachten, nog even wachten... en daar verschenen hoog in de lucht 5 lepelaars! Je krijgt ook altijd iets anders dan je verwacht!

Van de kleine vogeltjes was de boomkruiper vaak te horen met niet altijd even karakteristieke geluidjes. We hoorden en zagen een groene specht en een groepje hoorde de kleine bonte specht!

Prachtige bermen
(wilgenroosjessoorten,

springbalsemien, koninginnenkruid) en velden vol bloemen (kattenstaart, moerasspirea, andoorn en watermunt) passeerden we en bijzonder waren de imposante kussende eik en beuk!

Van de planten nog apart te vermelden: egelboterbloem en wilde bertram

Gelukkig waren er nog niet heel veel paddenstoelen want dan was Hugo nooit aangekomen. We troffen hem half onder een hek liggen aan bij een prachtig exemplaar van de grote stinkzwam. We liepen verder.

En toen..... toen gebeurde het: we zagen klauwieren!!!! En niet eentje maar families tegelijk!!!! De opluchting bij Karin was uiteraard groot. Gelukkig waren ze met de verrekijkers goed te zien vanaf verschillende plekken want gek genoeg had niemand een scoop bij zich...

Zo leuk om te kijken en ontdekken of het een jong of een vrouwtje was op die ene tak in dat achterste boompje. We zagen de jongen ook bedelen en zelfs hebben we de bedelroepjes goed kunnen horen!!! Het was geweldig!!!

De koffie daarna had nog nooit zo lekker gesmaakt.

torenvalk	Ekster	Gekraagde roodstaart
Buizerd	boerenwaluw	geelgors
Grote bonte specht	boomkruiper	Fazant
Koolmees	Groene specht	Boompieper
Pimpelmees	staartmees	Tjiftjaf
Gaaï	aalscholver	vink
Grasmus	Ooievaar	Kleine bonte specht
Lepelaar	graspieper	
Houtduif	klauwier!	

Al met al toch nog 25 vogelsoorten!

Dinsdag
26 aug

Excursie

Lauwersmeer

tekst: Stella.

Met 7 personen zijn we gestart op de Orchideeënroute, waarvan 2 mensen uit Brabant die ons via facebook gevonden hadden. Vanaf de parkeerplaats zijn we eerst terug naar de weg gelopen om de bloemen aldaar te bewonderen (pastinaak, cichorei en honingklaver). Daarna zijn we naar het land van juffrouw Ali gelopen, waar we heel wat tijd hebben besteed aan alle bijzondere planten die daar staan. Met soorten van natte duinvalleien zoals addertong, rondbladig wintergroen, stijve ogentroost en geelhartje. Na lang zoeken vonden we ook de moeraswespenorchis, die op één exemplaar na al uitgebloeid was. Op een geplagd stukje stond veel zomerbitterling.

We hebben ook heel wat kleine beestjes gezien. Het meest opvallend waren de diverse soorten vlinders, o.a. sint-jansvlinder en een uitgekomen pop daarvan. Verder grote groene sabelsprinkhaan en heel veel wespinnen met hun bijzondere web.

De rest van de wandeling ging door het bos, dat iets minder interessant is. Heel veel esdoorn, iep en rode kornoelje. In het verleden stond hier ook stofzaad, maar dat kon ik helaas niet meer vinden. Door vele regen van de afgelopen tijd waren er ook al paddenstoelen te vinden, vooral de zwerminktzwammetjes waren leuk. De vogels moesten vooral met de telefoon geïdentificeerd worden, want ze liet zich niet goed zien. Behalve dan de vele kokmeeuwen, die we op een typische manier zagen rondvliegen. Dit betekende dat er ook heel veel vliegende mieren waren.

Al met al was het een geslaagde excursie.

PADDENSTOELEN	
Groene Knolamaniet	Zwerminktzwam (<i>Coprinellus disseminatus</i>)
Vergroeide kogelzwam (<i>Annulohypoxylon multifforme</i>) op berkenschors	Izabelkleurig breeksteeltje (<i>Conocybe albipes</i>)
Gewone schelpjesmolenaar (<i>Clitopilus hobsonii</i>)	

PLANTEN		
Pastinaak	Rolklaver	Geelhartje (<i>Linum catharticum</i>) vlasfamilie!
Wilde peen	Wilde cichorei	Zomprus
Els	Braam	Sint-janskruid
Esdoorn	Rode Kornoelje	Zomerbitterling (<i>Blackstonia perfoliata</i>)
Koninginnekruid	Rode ogentroost	Scherpe boterbloem
Biggenkruid	Stijve ogentroost	Moeraswespenorchis (in bloei en met vrucht)
Gewone berenklauw	Geoorde wilg	Herfstleeuwentand
Haagwinde	Tengere rus	Brede wespenorchis (<i>Epipactis hellborine</i>)
Riet	Kleine ratelaar	Harig wilgenroosje
Streepzaad	Kleine klaver	Muskuskaasjeskruid
Gele honingklaver	Vogelwikke	Gewone engelwortel
Witte klaver	Addertong	Duizendguldenkruid (strand?)
Rode klaver	Rondbladig wintergroen (<i>Pyrola rotundifolia</i>)	Parnassia

OVERIGEN		
Wespspin (vele)	Bruine kikker	Vliegende kokmeeuwen jagend op vliegende mieren
Algemene oranje roest	Molshopen	

INSECTEN		
Sint-jansvlinder	Muisbeertje	Groene schildwants
Uitgekomen pop van Sint-jansvlinder	Gewone koekoekshommel	Bessenschildwants
Zwartsprietdikkopje	Pluimvoetbij	Graphomya maculata (vlieg)
Dikkopje met lichte sprieten	Aardhommel	Ectemnius lituratus (wesp)
Bruin zandoogje	Bruinrode heidelibel	Rozengal van Rozenmosgalwesp (<i>Diplolepis rosae</i>)
Blauwooggrasmot	Kleine rode weekschild	
Landkaartje	Grote groene sabelsprinkhaan	

VOGELS		
Buizerd	Staartmees	Roodborst
Gaai	Ekster	Grauwe vliegenvanger
Koolmees	Graspieper	Zwartkop
Pimpelmees	Putter	Vuurgoudhaan
	Winterkoning	

met dank aan Marian voor het grootste deel van de soortenlijst.

Zaterdag
6 sept

Excursie

Balloërveld

tekst: Stella

Hoewel de hei over het hoogtepunt heen was wat betreft de bloei, was het nog steeds behoorlijk paars. Vanaf de parkeerplaats Galgenriet zijn we met z'n vieren vertrokken voor een korte rondwandeling. Aan het begin van de wandeling hebben we ons verbaasd over de zwarte eikels, maar niemand had een idee waardoor dat veroorzaakt werd. Vanbinnen zagen ze er normaal uit. Onderweg hebben we vooral gekeken naar insecten. Er vlogen vooral heel veel honingbijen. Van de wilde bijen zagen we vooral de nestparasieten, de gastheren hebben we nauwelijks gezien. Van de vlinders zagen we vooral atalanta en kleine vuurvlinder. Verder opvallend veel graafwespen, zoals de rupsendoder die een flinke rups transporteerde. Ook waren er heel wat jonge levendbarende hagedissen.

Zaterdag
27 sept

Excursie

Oude Riet

tekst: GeertJan

Verrassend mooi en rustig waterbergingsgebied.

Dikke golven grauwe ganzen + 1 witte soep dalen over ons heen in de plassen rond de Oude Riet. Duidelijke info aan het begin van de wandeling en op de uitzichtstoren De Dijken-Bakkerom. Er bloeit nog van alles: gele honingklaver, akkerdistel, kaasjeskruid en scherpe boterbloem. We knielen ook bij de rozetten van de speerdistel, die verschillende bladvormen vertoont. Boven ons en laag bij de grond vliegen veel boerenzwaluwen enkele torenvalken, graspiepers en in het riet roodborsttapuiten. Op het water knobbelzwanen, wilde en krakeenden. Langs een doorsteek van de dijk naar de Dijkweg mooi herstelde petgaten, we zijn immers in de Tolberter Petten!, o.a. witte waterkers, pijlkruid met dikke zaadbollen, kikkerbeet, fonteinkruid en verrassend veel, al dan niet al ondergedoken, krabbenscheer (leuk voor een excursie in mei b.v.). De vele schrijvertjes schreven hun teksten er gewoon omheen. Tijdens de koffiepauze aan de Dijkweg goed zicht op de grote waterplas met grauwe en grote Canadese ganzen, krakeenden, meerkoeten, wilde eenden en een

paartje slobbeend. Met daarboven druk pratende grauwe ganzen(en daar is die witte soepgans ook weer!) torenvalken en een visarend. Als slotakkoord terug bij de auto/fietsen twee buizends, eerst door een 10x kijker, vergroot duidelijk meer!., bestempeld als zeearenden, maar helaas.

Mooie korte afwisselend wandeling.

Het Sterrebos is een stadspark op de uitloper van de Hondsrug. Het bestaat uit oud bos van zomer- en wintereiken, beuken en esdoorn. De oudste delen stammen uit 1765 en de nieuwere delen uit 1864. Enige jaren geleden viel er een eik om die uit 1758 bleek te stammen. Er staan veel hoge oude bomen, er lopen mooie onverharde paden door het park en er is een heel fraaie waterpartij die wat lager ligt. De hoogteverschillen maken het biologisch interessant: veel verschillende biotopen.

In het bos staat een muziekkoepeel waar in de zomer 1x per maand concerten worden gehouden.

Wat de natuurwaarde van dit bos is kan ik niet zeggen, maar het lijkt me voor inwoners van Groningen en in hoge mate ook voor de mensen die eromheen wonen en werken, dat het een prachtige groene oase is en dan ga ik even voorbij aan de betekenis voor de natuurlijke inwoners van het bos. Bekend is dat er 7 soorten vleermuizen zitten. De RUG heeft onlangs een inventarisatie van nachtvlinders gehouden en 113 soorten aangetroffen. Zij houden dat de komende jaren vol. In bomen schuilen en nestelen veel vogels. Dat is te verwachten als je er veel oude bomen hebt en dan ook nog een mooie waterpartij in de buurt.

Veel interessante ondergroei heb ik niet gezien, maar oktober is niet de maand om daar een goed oordeel over te kunnen hebben.

Liesbeth Cavé heeft tijdens onze laatste ledenvergadering haar bezorgdheid geuit over de plannen voor een groot fietspad langs de vijver en herinneringspaden van beton die in het Waterloobos al zijn aangelegd en ook in het Zuidelijke deel aangelegd dreigen te worden. Verder is het bos tijdens de aanleg van de Zuidelijke rondweg verwaarloosd en er zijn wijzigingen van de grondwaterstand geweest. De vijver stond op enig moment vrijwel droog. Ze denkt dat het van belang is dat er dieper in de natuurwaarden gedoken moet worden om al dan niet hard te maken wat qua beheer verstandig zou zijn en hopelijk extra argumenten te vinden om dit oude bos te redden en te herstellen. Bij de KNNV is er veel kennis aanwezig.

En zo is het ervan gekomen dat we op 4 oktober 2025 een verkennende excursie naar het Sterrebos hebben gehouden. We vertrokken met een druilerig regentje en gaandeweg knapte het weer op. Het werd een mooie en interessante wandeling.

Besloten is om er in 2026 m.b.v. vangpotjes te gaan kijken naar de bodemdieren. De nadruk zal liggen op pissebedden en kevers. Er zal met hulp van de Insectenwerkgroep van de afdeling een kleine inventarisatie gehouden worden in voorjaar en najaar.

Wie zin heeft om mee te draaien bij dit onderzoek kan zich melden bij Chris.

Zaterdag
11 okt

Excursie vogelwerkgroep

Breebaartpolder

tekst: Lya Foto's: Sem

Na een flinke autorit bleek het aan de rand van Nederland een stuk killer te zijn. We stonden goed ingepakt met z'n vijven op de andere vijf te wachten op de parkeerplaats toen we herhaaldelijk een rateltje hoorden dat niemand thuis kon brengen. Merlin kwam maar steeds met een vink, die we ook hoorden, maarrrr.... Later op de ochtend kwam Ilse te hulp met Xeno Canto, waar alle geluiden van 1 betreffende vogel achter elkaar afgespeeld worden. En ja hoor dit riedeltje was duidelijk van een vink!!!! Allemaal weer wat bijgeleerd!

Op weg naar de hut hoorden we graspiepers en puttertjes. We wisten dat het eb was dus extra spannend wat we zouden zien vandaag. Vorig jaar zagen we hier een waterral en een jagende visarend... zou dat geluk ons deze keer weer gegund worden?

Het was lekker rustig in de hut, dus plaats voor alle scopen en kijkers. Al gauw zagen we op verschillende plekken - en ook heel dichtbij- watersnippen en een wulp, zilverreigers, een lepelaar, heel veel kieviten en slobbeenden. Na nauwkeurig kijken vonden we dat de eendjes die we

zagen, vrouwtjes- maar waarschijnlijker nog juveniele wintertalingen waren. Er was nl maar 1 mannetje te onderscheiden. Jantine zag een mantelmeeuw en we konden na enig speurwerk naar de poten vaststellen dat het om een grote ging!!! Ander kenmerk: de kleine mantelmeeuw heeft kleine stipjes op de staart en de grote mantelmeeuw grote stippen! Handig als de meeuw in het water staat...

In de verte tegen de kant veel kraakeenden en smienten en een palingverorberende aalscholver. Opeens vloog een hele zwerm watersnippen voorbij, prachtig gezicht. Iedereen was lekker aan het speuren en Erik zou Erik niet zijn als hij niet als eerste een bonte strandloper opmerkte tussen de kieviten. Ilse had waarschijnlijk haar bril niet goed gepoetst want ze meende een roerdomp te zien scharrelen tussen het riet. Iedereen in rep en roer....maar Erik had de vogel ook in de kijker en meldde een waterral te zien!!! Minstens even opwindend natuurlijk. We hebben hem allemaal goed kunnen bekijken, zo leuk met dat witte gatje!!! Een waterral klinkt als een speenvarken, maar blijkt ook net als een varken alles te eten, zelfs kuikentjes!!!!

In de verte zaten afwisselend verschillende vogels op paaltjes of er vloog iets hoog in de lucht... hoe vaak ik niet torenvalk in m'n boekje heb geschreven en weer heb moeten doorstrepn....uiteindelijk bleken de meeste vogels buizerds te zijn met een aardig onverwacht en afwijkend verenpak. (Als je dat van buizerds kan zeggen) De grote intocht uit Scandinavië is in elk geval begonnen...

Op weg naar het wad heel veel roodborsttapuiten in de distels en brandnetels. Merlin hoorde een waterpieper in de sloot maar we hebben hem zelf niet kunnen zien of horen helaas. Wel zagen we dodaars zwemmen, wel 10! Op de dijk moesten we ver kijken zoals verwacht met eb. In de verte veel zeehonden en gelukkig ook eentje dichtbij. Er vloog een havik druk vliegend laag over het wad de dijk op. (niemand kon eigenlijk zien wat het was behalve de ornitholoog onder ons, bij deze als autoriteit benoemd?)

Er liepen hele groepen kluten en kieviten, groepjes bonte strandlopers foerageerden tussen de

wulpen en allerlei eendjes scharrelden in de natte stukken. Het was prachtig om over het wad en de zandbanken te kijken vanaf de dijk.

Onderweg naar de koffie lieten de buizerds zich van heel dichtbij zien met hun bijzondere verenkleed. Bij de haven geen vogel gezien, wel veel geleerd over het Latijnse schrift dankzij Sem.

vink	kievit	huismus
wulp	bonte strandloper	fazant
zilverreiger	grote mantelmeeuw	pimpelmees
slobeend	kluut	zwarte ruiter
bergeend	watersnip	dodaars
roodborsttapuit m. + vr.	blauwe reiger	fuut
wilde eend	lepelaar	kuifeend
zwarte kraai	winteertaling	bontbekplevier
kokmeeuw	smient	havik
putter	aalscholver	grauwe gans
graspieper	buizerd	een zeehond
spreeuw	knobbelzwaan	
kokmeeuw	waterral	

“Papua”... niet een alledaags onderwerp voor een KNNV-lezing.

Thorhold Souilljee deed verslag van een reis die hij samen met zijn partner Sabine heeft gemaakt.

Eén van de doelen en eigenlijk het hoofddoel van de reis was de zoektocht naar het verleden van zijn vader. Dat was een lastige tocht omdat zijn ouders niet veel informatie achtergelaten hebben.

Een tweede doel, een belangrijke bijzaak, was een indruk krijgen van het land, de cultuur en de natuur.

De reis is stevig voorbereid. We kregen veel informatie, o.a. over tektoniek en de geomorfologie van het gebied. Het werd ons duidelijk waarom oost en west totaal van elkaar verschillen en waarom er lokaal enorme diversiteit is in planten, dieren en mensen. Ook ons koloniale verleden en de politiek kwamen aan de orde.

De presentatie was heel divers: quiz, dia's met plaatjes in plaatje en ook korte

filmfragmenten kregen we te zien. Beelden van bijzondere vogels en insecten waren er, evenals van het onderwater leven: koralen, vissen en niet te vergeten walvishaaien!

Twee van onze leden, Marian en Paul hebben op eigen initiatief voorwerpen uit Papua meegenomen, omdat ze banden hebben met het gebied. Bij die voorwerpen kwamen natuurlijk ook eigen mooie verhalen mee.

Twintig mensen hebben de lezing bijgewoond... een mooie opkomst.

Zaterdag
13 dec

Excursie vogelwerkgroep

Kollumerpomp

tekst: Lya Foto's: Ilse, Sem

Na een prachtige rit door het vlakke Groningse landschap met schitterende pastelluchten, arriveerden we op de -te- kleine parkeerplaats. We waren met velen dit keer!

Uiteraard brengt dat wat praatgeluiden met zich mee, echter de in overvloed aanwezige waterrallen schreeuwden daar met gemak overheen. Ook speelden sommigen het klaar om er goudhaantjes bovenuit te horen!

We begonnen op de bult om over het water en de rietlanden uit te kunnen kijken. Zonder scoop kun je eigenlijk net niet zien wat er zwemt. Gelukkig waren er genoeg aanwezig om ons om beurten te kunnen laten genieten van een dodaars, vrouwtjes nonnetje of vrouw brilduiker. De wilde of kleine zwanen -daar zullen we nooit achter komen - zaten ook voor de scoop te ver helaas. Eenden soorten zaten er genoeg, maar we verbaasden ons over de weinige soorten ganzen: Eén brandgans en verder grauwe ganzen. De bonte lichte buizerd in de verte, die op een nijlgans leek, hoeft niet per se uit Scandinavië te komen, daar zijn evenveel bruine als lichte varianten.

We waren van plan de hele ronde te gaan lopen maar we schoten niet erg op in onze pogingen baardmannetjes te zien en de vuurgoudhaantjes en staartmezen op de foto te zetten. Het was er zo mooi, de zon brak door en verwarmde onze gezichten, het riet lichtte op als zilver en de abelen staken scherp af tegen de blauwe lucht. We besloten om te keren om ook de toren nog te kunnen beklimmen. Voor sommigen was die echt wel hoog, maar de moeite waard want wat een uitzicht! Onderweg naar boven een dode vogelkop met wat veren gevonden. Na gespeculeer hielden we het op een lijsterachtige, zoals een koperwiek.

Grote wolken kieviten ving de zon op hun wit zwart omklappende vleugels. Na wat speurwerk bleek er een grote mantelmeeuw te zitten met z'n roze poten goed zichtbaar en een buizerd op een paaltje die belaagd werd door een blauwe kiekendiefman. Plots een zeearend in beeld en ook die werd aangevallen door de kiekendief, die wel zo klein als een kievit leek naast de arend! Onder dit tafereel zat dood gemoederd een vos tussen het riet...

Helaas, helaas was de tijd al weer om en moesten we het schouwspel achter ons laten om naar de koffie te togen...

Dit is een plek om een dag door te brengen!

Na de koffie vertelde Erik dat hij de dag ervoor sneeuwgorzen had gespot bij de haven van Lauwersmeer. Velen besloten daarop spontaan om er naartoe te gaan. We werden beloond met opnieuw een zeearend. Iets verderop, waar de veer van Schiermonnikoog aanmeert, zagen we

een zeehond op een dijkje liggen - van de zon genietend of vogelgriep? Toen GeertJan hem naderde gleed hij het water in en concludeerden we dat hij kerngezond was. Al snel riep iemand dat hij de twee sneeuwgorzen zag. Net nadat iedereen ze in de gaten had kwam er een smelleken als een duveltje uit een doosje naar hen toegevlogen maar de sneeuwgorzen konden op tijd wegschieten. Bij het vertrekken zagen we nog een zeehond heerlijk zonnend op een brede plank.

De soorten die we gezien hebben:

Roodborst	nonnetje	kokmeeuw
aalscholver	buizerd	winterkoning
waterral	krakeend	koolmees
grote zilverreiger	fuut	vuurgoudhaantjes
brandgans	waterhoen	vink
heel veel kievitten	grote mantelmeeuw	baardmannetje
grauwe gans	Vlaamse gaai	staartmees
kuifeend	pimpelmees	goudhaantje
wintertaling	spreeuw	merel
smient	brilduiker	blauwe reiger
wilde eend	wilde zwaan?	putters
dodaars	Cettizanger	
Bij DE REIDDOMP:		
blauwe kiekendief	en een vos	
zeearend	geraamte van een lijstersoort	
NA DE KOFFIE Bij de haven van Lauwersmeer		
zeearend	smelleken	twee zeehonden
sneeuwgorz		

Rapportage – vleermuisonderkomen Stadspark Winschoten

Bezoekdata: 2 en 9 februari 2026 ('s middags)

Locatie: Stadspark Winschoten

Uitgevoerd door: Aart Jan Langbroek namens de Vleermuiswerkgroep (2 en 9 februari) en Klaas Steenberg (9 februari), in het kader van de NEM Vleermuis Wintertellingen 2025-2026.

Bezoek en staat van het onderkomen

Op 2 en 9 februari 2026 is het vleermuisonderkomen in het Stadspark Winschoten bezocht. Het onderkomen was goed bereikbaar via het zandpad en de bosschage aan de noordzijde. De deur, voormuur en het slot verkeerden in goede staat en vertoonden geen beschadigingen.

Inspectie

Tijdens het bezoek zijn de houtbetonplaten, spouwen, holle stenen en verschillende nisjes gecontroleerd. De controle is uitgevoerd onder rustige omstandigheden en zonder verstoring van het onderkomen. De inspectie vond overdag plaats en is visueel uitgevoerd.

Bij de eerste inspectie is gebruik gemaakt van een mobiele telefoon om foto's van ongewervelden te maken. Bij de tweede inspectie is gekozen voor betere fotografie (Sony RX10-camera) om details tot hun recht te laten komen en om grotere oppervlakten in beeld te kunnen brengen. De eerste inspectie duurde 45 minuten, de tweede 90 minuten.

Vleermuizen

Tijdens beide controles zijn geen vleermuizen aangetroffen. Ook zijn geen sporen zoals uitwerpselen waargenomen. Vleermuizen vertonen een wisselend gebruik van winterverblijven, waarbij niet ieder geschikt onderkomen jaarlijks wordt benut. Daarnaast betreft het een relatief nieuw onderkomen dat mogelijk nog door vleermuizen moet worden ontdekt. De telresultaten worden gedeeld met gemeente Oldambt, de Zoogdierstichting (NEM Vleermuis Wintertelling) en de Vleermuiswerkgroep Groningen.

Overwinterende fauna

Hoewel geen vleermuizen zijn vastgesteld, zijn tijdens beide inspecties wel diverse overwinterende ongewervelden aangetroffen. Het ging om tien soorten en negen verzamelsoorten (zie tabel), wat betekent dat minimaal negentien verschillende soorten in het onderkomen overwinteren. Aangezien enkele dieren niet tot op soortniveau zijn gedetermineerd, ligt het werkelijke aantal waarschijnlijk hoger.

Het meest in het oog springend is dat zes soorten spinnen in het verblijf overwinteren. Verder zijn muggen en slakken met ieder vier soorten ook redelijk vertegenwoordigd.

De holenspin op de houtbeton-plaat.

Bijzonder was de aanwezigheid van de holenspin (*Nesticus cellulanus*), een zeldzame soort volgens Waarneming.nl. We schatten dat er meer dan 30 exemplaren aanwezig zijn. De overige aangetroffen soorten zijn algemeen, maar samen laten zij zien dat het onderkomen geschikt is als overwinteringsplek voor ongewervelden.

Naast de holenspin zijn twee soorten trechterspinnen (*Agelenidae*), twee soorten wielwebspinnen en een dwergspin of hangmatspin aangetroffen.

De aangetroffen soorten passen bij het karakter van het onderkomen als koele, beschutte overwinterings- of verblijfsplek.

Tijdens de eerste inspectie werden tenminste 9 soorten ongewervelden aangetroffen. De tweede inspectie leverde, mede dankzij een camera met hogere beeldkwaliteit en een tweede waarnemer, tien aanvullende soorten op waardoor het totaal aantal soorten (inclusief de soortgroepen) op 19 uitkomt. Wat betreft het aantal per soort vallen de holenspinnen en de kelderpissebedden het meest op.

Ecologische betekenis

Het vleermuisonderkomen vervult, ook bij het uitblijven van waarnemingen van vleermuizen tijdens deze winterinspecties, een aantoonbare ecologische functie. Het verblijf biedt een koele, vorstvrije en relatief stabiele microhabitat die geschikt is als overwinterings- en verblijfsplaats voor diverse ongewervelde soorten.

In totaal zijn negentien soorten of soortgroepen vastgesteld, waaronder meerdere spinnen, slakken, muggen en andere geleedpotigen. De aanwezigheid van deze soorten wijst erop dat het onderkomen een geschikt microklimaat biedt met voldoende beschutting en variatie in niches. In een stedelijke omgeving, waar stabiele en vorstvrije schuilplaatsen schaars kunnen zijn, biedt een dergelijk verblijf een relevante microhabitat voor overwinterende fauna.

De overwinterende ongewervelden dragen bij aan de lokale biodiversiteit en vervullen tevens een rol in het ecosysteem, onder meer als onderdeel van de voedselketen. In het voorjaar kunnen zij dienen als potentiële voedselbron voor insectivore soorten, waaronder vleermuizen. Het onderkomen kan daarmee zowel direct (als verblijf) als indirect (via voedselaanbod) bijdragen aan de ecologische kwaliteit van het Stadspark.

Ook wanneer vleermuizen het verblijf in een bepaald jaar niet benutten, behoudt het onderkomen daarmee zijn functionele en ecologische waarde.

Aandachtspunten

- ◆ Overwogen kan worden een eenvoudige afdichting aan de bovenzijde van de houtbetonplaten (bijvoorbeeld een los aangebrachte houten lat) aan te brengen. Dit kan bijdragen aan een stabiel microklimaat.
- ◆ Het ophangen van een vleermuiskast aan de betonnen wand kan de gebruiksmogelijkheden verder vergroten.
- ◆ Het metselen van een extra muurtje, loodrecht op de bestaande kalkstenen muur, kan bijdragen aan een stabiel microklimaat. De bovenliggende spleten kunnen daarbij gedeeltelijk worden gedicht (bij voorkeur aan de voorzijde met bouwlijm of vergelijkbaar materiaal), zodat de bestaande spleten als verblijfsplaats behouden blijven en de ruimte erachter klimaatstabiel wordt.
- ◆ De bodem was bij inspectie wat aan de droge kant. De aanwezige dakpannen (eventueel nog

wat uit te breiden) kunnen beter horizontaal en gestapeld op de bodem van het verblijf worden gelegd. Enige aanvulling met organisch materiaal kan helpen om het microklimaat plaatselijk vochtiger te houden. Hierdoor kan het verblijf ook aantrekkelijker worden voor amfibieën.

Natuurkennis delen

Niet alleen de Zoogdierstichting en de Vleermuiswerkgroep Groningen worden van de bevindingen uit deze rapportage op de hoogte gesteld, maar ook de in Oost-Groningen actieve natuurorganisaties KNNV Groningen (Veldbiologie) en IVN Westerwolde-Oldambt (Natuureducatie en Duurzaamheid), evenals de sympathisanten van Club Oldambtster Groen. Deze organisaties stellen zich ten doel hun natuurkennis met een breed publiek te delen en zo zichtbaar te maken hoe boeiend en veelzijdig de — vaak minder opgemerkte — leefwereld van planten en dieren in de regio is.

De trechterspin Tegenaria spec. heeft zich teruggetrokken in haar gesponnen woonbuis.

Een dertigtal kelderpissebedden op een van de gemetselde kalkzandstenen muurtjes.

Dit Roesje, een nachtvlinder, overwintert aan het plafond van het winterverblijf.

Een wintermug, een niet-stekende soort, zit op een van de vochtige binnenmuren.

A = spinnen, B = pissebedden, C = muggen, D = slakken E = vlinders, F = miljoenpoten, G = kevers, H = hooiwagens				Totaal aantal soorten/soortgroep							
species name	scientific name	species group	N=	A	B	C	D	E	F	G	H
Kelderpissebed	Oniscus asellus	Geleedpotigen (overig)	> 100		1						
Dansmug onbekend	Chironomidae indet.	Vliegen en muggen	> 10			1					
Platte wielwebspin	Nuctenea umbratica	Geleedpotigen (overig)	2	1							
Holenwielwebspin	Metellina merianae	Geleedpotigen (overig)	1	1							
Kelder-glansslak	Oxychilus cellarius	Mollusca (Weekdieren)	2				1				
Holenspin	Nesticus cellulanus	Geleedpotigen (overig)	> 30	1							
Boerenknoopje	Gonyodiscus rotundatus	Mollusca (Weekdieren)	2				1				
Wintermug onbekend	Trichoceridae indet.	Vliegen en muggen	> 5			1					
Tijgerslak	Limax maximus	Mollusca (Weekdieren)	2				1				
Paddenstoelmug onbekend	Mycetophilidae indet.	Vliegen en muggen	2			1					
Roesje	Scoliopteryx libatrix	Nachtvlinders en micro's	1					1			
Geribde jachthorenslak	Vallonia costata	Mollusca (Weekdieren)	1				1				
Platrug onbekend	Polydesmidae indet.	Geleedpotigen (overig)	2						1		
Gewone steekmug	Culex pipiens	Vliegen en muggen	> 10			1					
Baardloopkever onbekend	Leistus spec.	Kevers	1							1	
Hooiwagen onbekend	Opiliones indet.	Geleedpotigen (overig)	1								1
Tegenaria spec.	Tegenaria spec.	Geleedpotigen (overig)	1	1							
Eratigena spec.	Eratigena spec.	Geleedpotigen (overig)	1	1							
Dwergspin spec	Linyphiidae indet.	Geleedpotigen (overig)	3	1							
TOTAAL				6	1	4	4	1	1	1	1
				totaal aantal soort(groep)en: 19							